

Statistički pokazatelji graničnog prometa putničkih cestovnih motornih vozila

Vašarević, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:189274>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Ivan Vašarević

**STATISTIČKI POKAZATELJI GRANIČNOG PROMETA PUTNIČKIH
CESTOVNIH MOTORNH VOZILA**

**STATISTICAL INDICATORS OF BORDERS TRAFFIC OF PASSENGER MOTOR
VEHICLES**

Završni rad

Gospić, 2018.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Prometni odjel

Stručni studij Cestovnog prometa

**STATISTIČKI POKAZATELJI GRANIČNOG PROMETA PUTNIČKIH
CESTOVNIH MOTORNIH VOZILA**

**STATISTICAL INDICATORS OF BORDERS TRAFFIC OF PASSENGER MOTOR
VEHICLES**

Završni rad

MENTOR:

Kristina Devčić, univ.spec.oec.

viši predavač

STUDENT:

Ivan Vašarević

Gospić, siječanj, 2018.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Prometni odjel

Gospić, 15. lipnja 2017.

Z A D A T A K

za završni rad

Pristupniku _____ Ivanu Vašareviću _____ MBS: _____ 0248037494 _____.

Studentu stručnog studija Cestovni promet izdaje se tema završnog rada pod nazivom

Statistički pokazatelji graničnog prometa putničkih cestovnih motornih vozila

Sadržaj zadatka :

Definirati pojam prometa i prometnog sustava. Opisati cestovni promet. Definirati unutarnji i granični promet. Analizirati putnički promet na graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj. Analizirati granični promet na graničnim prijelazima u Ličko-senjskoj županiji. Usporediti promet na graničnim prijelazima u Ličko-senjskoj županiji s ostalim graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj. Donijeti zaključak.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: _____ Kristina Devčić, v.pred. _____ zadano: _____ 15. lipnja 2017. _____, _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: _____ Slađana Čuljat, pred. _____ predati do: _____ 05. rujna 2018. _____, _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: _____ Ivan Vašarević _____ primio zadatak: _____ 15. lipnja 2017. _____, _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom Statistički pokazatelji graničnog prometa putničkih cestovnih motornih vozila izradio samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentorice Kristine Devčić.

Ime i prezime

Juan Vasarić

(potpis studenta)

SAŽETAK

Promet podrazumijeva protok putnika i tereta u određenom prometnom čvoru. Granični prijelaz je mjesto koje je namijenjeno prijelazu državne granice. Granični prijelazi određuju se kao stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama, stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba, stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika, stalni granični prijelazi za pogranični promet i sezonski granični prijelazi za međunarodni promet putnika. Granični prijelazi za međunarodni promet namijenjeni su graničnom prometu građana Republike Hrvatske i građana drugih zemalja. U radu će se posebno obraditi cestovni granični promet putničkih motornih vozila i putnika na dva granična prijelaza koja su u sklopu Ličko-senjske županije. Radi se o graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo i graničnom prijelazu Užljebić. Oba granična prijelaza se nalaze na međunarodnoj granici Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Granični prijelaz Ličko Petrovo Selo je stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba, a granični prijelaz Užljebić je stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika. U radu će se analizirati statistički podaci Državnog zavoda za statistiku koji prikazuju promet putničkih motornih vozila i putnika u Republici hrvatskoj te u Ličko-senjskoj županiji.

Ključne riječi: granični promet, motorna vozila, putnici, Ličko-senjska županija

SUMMARY

Traffic implies the flow of passengers and cargo in a particular traffic node. The border crossing is a place that is intended for crossing the state border. Border crossings are defined as permanent border crossings for international traffic of passengers and goods with inspection services, permanent border crossings for international passenger and goods traffic, permanent border crossings for international passenger traffic, permanent border crossings for border traffic and seasonal border crossings for international passenger traffic. Border crossings for international traffic are intended for the border traffic of citizens of the Republic of Croatia and citizens of other countries. In this paper the road border traffic of passenger motor vehicles and passengers at the two border crossings that are part of the Lika-Senj County will be treated in particular. It is the border crossing of Ličko Petrovo Selo and the border crossing Užljebić. Both border crossings are located on the international border of Croatia and Bosnia and Herzegovina. The border crossing of Ličko Petrovo Selo is a permanent border crossing for the international traffic of passengers and goods, and the border crossing Užljebić is a permanent border crossing for international passenger traffic. This paper analyzes statistical data of the Central Bureau of Statistics showing the traffic of passenger motor vehicles and passengers in the Republic of Croatia and Lika-Senj County.

Key words: border traffic, motor vehicles, passengers, Lika-Senj County

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet istraživanja	1
1.2. Svrha i cilj istraživanja	1
1.3. Metode istraživanja	1
1.4. Struktura rada	2
2. PROMET I PROMETNI SUSTAV	3
2.1. Cestovni promet	6
2.2. Razvijenost cestovnog prometa	8
2.3. Cestovni promet u Hrvatskoj	9
2.4. Unutarnji promet	10
2.5. Granični promet	12
3. ANALIZA PUTNIČKOG PROMETA U RH	15
3.1. Podaci o graničnim prijelazima u HR	16
3.2. Podaci o graničnim prijelazima u Ličko-senjskoj županiji	19
3.3. Cestovni granični promet na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo	21
3.4. Cestovni granični promet na graničnom prijelazu Užljebić	24
3.5. Usporedba graničnog prometa u Republici Hrvatskoj	26
4. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	32
POPIS SLIKA	34
POPIS GRAFIKONA	35
POPIS TABLICA	36

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Predmet ovog završnog rada je statistička analiza graničnog prometa putničkih cestovnih motornih vozila. Granični prijelaz je mjesto koje je namijenjeno prijelazu državne granice. U završnom radu će se objasniti granični prijelazi u cestovnom prometu. No, granični prijelazi postoje još u željezničkom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu. Granični prijelazi određuju se kao stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijским službama, stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba, stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika, stalni granični prijelazi za pogranični promet i sezonski granični prijelazi za međunarodni promet putnika. Granični prijelazi za međunarodni promet namijenjeni su graničnom prometu građana Republike Hrvatske i građana drugih zemalja. Cestovna motorna vozila podijeljena su na osobna vozila i autobuse i razvrstavaju se na domaća i strana. Putnici se prema državljanstvu svrstavaju na domaće i strane. Podaci o ulazu i izlazu osobnih vozila, autobusa te putnika u njima uključuju vozila i putnike u tranzitu kroz Republiku Hrvatsku. Putnici u pograničnom prometu također su uključeni u analizu.

1.2. Svrha i cilj istraživanja

Svrha rada je pretražiti i analizirati postojeće podatke o pokazateljima graničnog prometa putničkih cestovnih motornih vozila u Republici Hrvatskoj. U skladu s postavljenim predmetom i svrhom rada postaviti će se cilj rada. Cilj je prikazati ukupan broj graničnog prometa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010.-2015. godine, ali i analizirati granični promet putničkih cestovnih motornih vozila u Ličko-senjskoj županiji za isto razdoblje.

1.3. Metode istraživanja

Radi provođenja kvalitetnog istraživanja u skladu s postavljenom svrhom i ciljevima koristit će se dvije skupine metoda istraživanja. U teorijskom dijelu će biti korištene sljedeće metode analize: metoda analize, metoda sinteze, metoda klasifikacije, metoda komparacije,

metoda indukcije i metoda dedukcije. Metoda sinteze i analize koristit će se radi definiranja osnovnih pojmova, kao i njihovog raščlanjivanja, metoda indukcije i metoda dedukcije radi donošenja zaključaka i tvrdnji te metoda kompilacije radi postavljanja već dokazanih zaključaka drugih autora. U empirijskom dijelu rada koristit će se povijesna metoda kako bi se pomoću prikazanih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske prikazalo kretanje graničnog prometa za razdoblje od 2010.-2015. godine.

1.4. Struktura rada

U uvodnom poglavlju definiran je problem i predmet istraživanja, objašnjen je cilj i svrha istraživanja te su navedene metode istraživanja. U drugom poglavlju detaljno će se objasniti i definirati pojam prometa i prometnog sustava. Zatim će se objasniti cestovni granični promet te će se definirati pojam graničnog prijelaza. U ovom poglavlju prikazat će se važnost cestovnog prometa u Republici Hrvatskoj te unutarnji promet. U trećem poglavlju analizirat će se cestovni granični promet putničkih motornih vozila i putnika. Grafički će se prikazati broj prometa vozila i putnika u Ličko-senjskoj županiji na graničnim prijelazima Ličko Petrovo Selo i Užljebić te će se usporediti sa cjelokupnim prometom u Republici Hrvatskoj. Četvrto poglavlje je zaključno, u njemu će se dati zaključci cjelokupne analize. Na kraju je popis korištene literature.

2. PROMET I PROMETNI SUSTAV

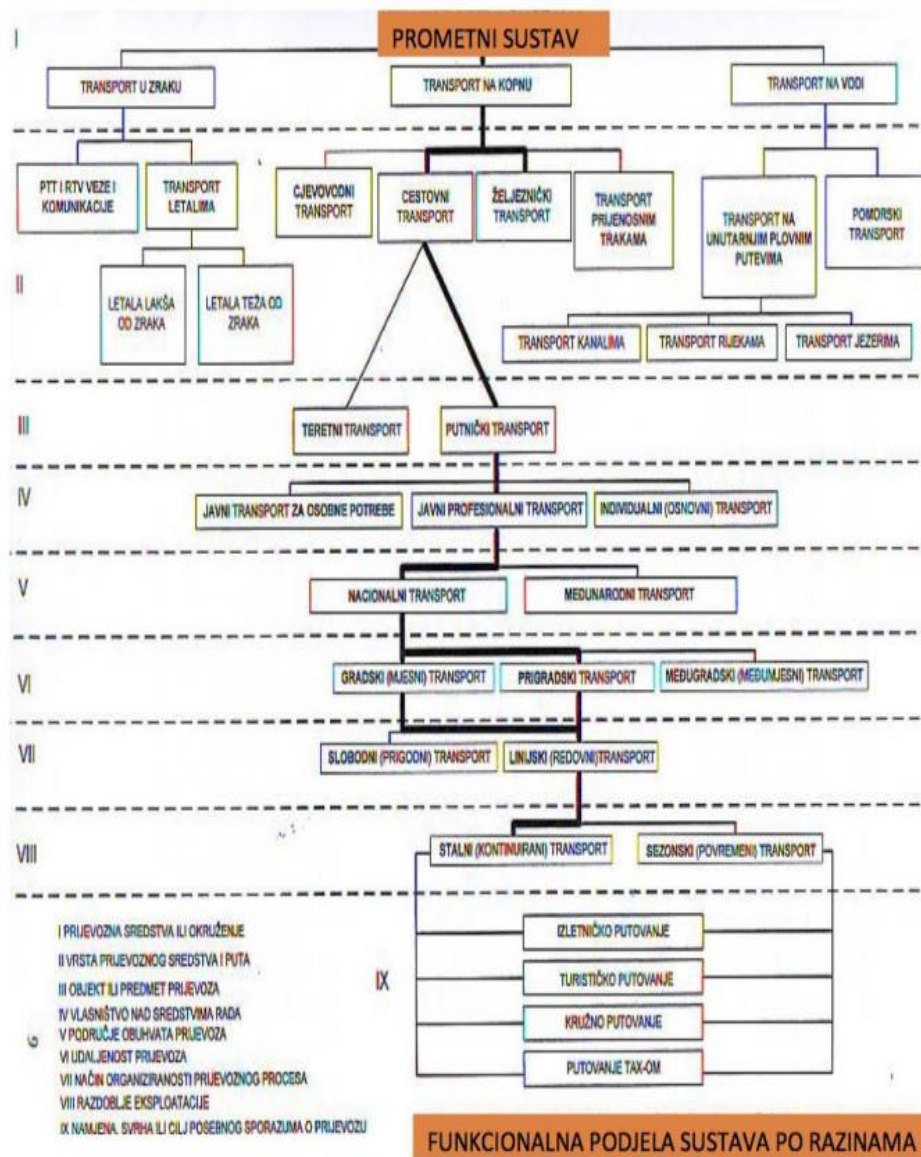
Pojam promet, u znanstvenoj se i stručnoj literaturi često poistovjećuje s pojmovima transport ili prijevoz. Za razliku od prometa koji se odnosi na više jednoznačnih pojmova, riječ prijevoz označava jednoznačan pojam. Prijevoz i transport su sinonimi. Promet je premještanje ljudi i dobara s jednog mjesta na drugo prijevoznim sredstvima po prijevoznim putovima (Perotić, 2015;10).

Promet se može definirati kao složen dinamički sustav kojeg čine sljedeći podsustavi: cestovni promet, željeznički promet, zračni promet, pomorski i riječni promet, poštanski i telekomunikacijski promet te cjevovodni promet. Prometni sustav može se definirati kao skup transportnih sustava na nekom određenom prostoru unutar kojega se u određenom vremenu podmiruje potražnja za transportnim uslugama u putničkom i teretnom prometu. Cesta je namijenjena isključivo za promet motornih vozila, a javna cesta s najmanje dvije prometne trake širine od po najmanje 3,25 m, kojom je omogućen siguran prometni tok vozila brzinom od najmanje 60 km/h, po kojoj se smiju kretati samo motorna vozila koja mogu razvijati brzinu veću od 60 km/h i koja je kao takva označena propisanim prometnim znakom (<https://www.prometna-zona.com/pojmovi-cestovnog-prometa> 13.12.2017).

Prometni sustav sastoji se od tri osnovna elementa, to su put, polazište i odredište te vozilo ili pokretački stroj. Put može biti prirodan i slobodan, prirodan i umjetno unaprijeđen te umjetan. Polazište i odredište su sastavni dio i prirodnog i umjetnog puta, a označavaju mjesta na kojem proces prijevoza ili prijenosa počinje te se privremeno ili trajno zaustavlja. Vozilo i pokretački stroj su dio prometnog sustava koji služi za smještaj objekta prometa u procesu prometa, te koji inicira i održava kretanje vozila po prometnom putu (Bendeković, 2015;12).

Promet predstavlja djelatnost koja se bavi prijevozom ljudi i robe (materijalnih dobara) s jednog mjesta na drugo. Proces prijevoza kao proizvodni proces odlikuju tri temeljne značajke. Prva se značajka procesa prijevoza odlikuje u tome što se prijevozni proces sastoji u savladavanju prostornih razlika, to znači da se promet odvija u prostoru i nije vezan za neko određeno mjesto. Druga značajka prijevoznog procesa je ta da su u prometu proces proizvodnje i proces potrošnje jedinstven proces u vremenskom i prostornom pogledu, što znači da prometna usluga postoji samo onda kada se odvija prijevozni proces i samo onda

gdje se odvija prijevozni proces. Treća značajka prijevoznog procesa sastoji se u tome što prometna usluga kao rezultat rada ne postoji kao materijalni proizvod.

Slika 1. Prikaz strukture prometnog sustava s posebnim naglaskom na cestovni transport

Izvor: Vurdelja, J. Tehnologija gradskog prometa III, 2007.

Na slici 1. prikazana je funkcionalna podjela prometnog sustava na transportne sustave, s posebno iskazanom podjelom cestovnog putničkog transporta prema podsustavima i kriterijima od I do IX:

I – prijevozna sredstva; II – prometna infrastruktura; III – potražnja prema vrsti; – predmetu transporta (u putničkom i teretnom prometu); IV – oblik vlasništva nad prijevoznim sredstvima; V – prostorni obuhvat; – područje transportnih relacija; VI – duljina transportne relacije; VII – vrsta organizacije transportnog procesa; VIII – vremensko razdoblje eksploatacije; IX – namjena, svrha ili cilj ugovora o pružanju transportne usluge (Vurdelja, 2007;6). Svrha postojanja prometnog sustava i prometne funkcije jest omogućiti funkcioniranje ljudske zajednice, kako njezino normalno funkcioniranje tako i brzi sveukupni razvitak omogućujući pritom što višu razinu životnog standarda. Cilj funkcioniranja prometnog sustava s aspekta tehnologije prijevoza putnika u cestovnom prometu u svojoj znanstvenoj i stručnoj dimenziji jest podmirenje cestovne putničke potražnje i stalna optimizacija sustava prijevoza putnika u cestovnom prometnom sustavu (Rajsman, 2012;8).

Prometna ponuda cestovnoga prometnog sustava sadržava sve elemente pripadajućih podsustava. Ti podsustavi predstavljaju temeljne podsustave praktično svakog profitnog ili neprofitnog sustava, a odnose se na: tehnički, tehnološki, organizacijski i ekonomski sustav. Tako tehnički sustav (kao podsustav cestovnoga prometnog sustava) čine njegovi podsustavi cestovne prometne infrastrukture (logistički centri, cestovna mreža sa servisnim objektima) i suprastrukture, transportnih i manipulacijskih sredstava, transportnih uređaja, kao i informacijski sustav.

Prijevoz koji je kao dio pojma promet je djelatnost kojom se pomoću posebnih tehničkih sredstava i osobite organizacije svladavaju prostorne udaljenosti prenoseći ljude, dobra i energiju s mjesta na mjesto. Od prethodne definicije prometa, ponešto se razlikuje definicija i opis pojma promet od strane Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske. Ona je važna prilikom interpretacije različitih podataka koje ova institucija prati i predočava javnosti u svojim službenim publikacijama.

U području statistike prometa potrebno je strogo razlikovati dva pojma koja se javljaju s različitim metodološkim osnovama i kao kriterij podjele izvještajnih jedinica. Pod pojmom prijevoz podrazumijeva se kretanje putnika ili robe od jednog mjesta (mjesta ukrcanja-utovara) do drugog mjesta (mjesta iskrcanja-istovara) i predstavlja rad prometnih poduzeća. Prijevozna sredstva se kreću od mjesta do mjesta. Pod pojmom promet podrazumijeva se protok putnika i tereta u određenom prometnom čvoru (mjestu), kao što su luke, pristaništa, postaje, autobusni kolodvori i sl. (Statistički ljetopis Hrvatske, www.dzs.hr - 1995, 277).

2.1. Cestovni promet

Cestovni promet je prometna djelatnost koja se bavi prijevozom putnika i tereta raznim vrstama cestovnih vozila, s jednog mjesta na drugo. Prednosti cestovnog prometa je to što je korisnički i tržišno orijentiran, neovisan o kretanju ostalih sličnih vozila, može prilagođavati itinerer tijekom izvršavanja prijevoznog zadatka, relativno jeftiniji, zahtijeva manje troškove pakiranja, puno se ulaže u sigurnost i edukaciju sudionika u prometu. Nedostaci cestovnog prometa su to što dolazi do zakrčenosti prometnica, povećanje troškova goriva, ekološke mjere regulacije, stroge mjere sigurnosti, zatim negativni vanjski učinci, nepridržavanje pravila često dovodi do prometnih nesreća i nezgoda (Perotić, 2015;10).

Slika 2. Cestovni promet

Izvor: (<http://www.croenergo.eu> 13.12.2017.)

Cestovni promet može se podijeliti prema namjeni, teritorijalnom obilježju i prema načinu organiziranja. Prema namjeni se dijeli na javni promet za opće društvene potrebe i prijevoz za vlastite potrebe. Javni cestovni prijevoz obuhvaća prijevoz osoba i stvari (svi tereti), a može ga koristiti svatko pod jednakim uvjetima. Prijevoz za vlastite potrebe vrši se zbog zadovoljenja potreba vlasnika vozila, bilo u društvenom, bilo u privatnom sektoru (vozni parkovi radnih organizacija, društvenih organa, motorna vozila građanskih osoba i slično).

Prema teritorijalnom obilježju, cestovni promet može biti unutrašnji i međunarodni. Unutrašnji promet vrši se unutar teritorija jedne zemlje, i obično se dijeli na gradski, međugradski i prigradski. Prema načinu organiziranja, cestovni prijevoz može biti linijski i slobodan. Linijski transport obavlja se po utvrđenom redu vožnje i tarifama. On može biti stalan i sezonski. Slobodan transport jest takav način prijevoza gdje se svi elementi prijevoza-vožnje posebno ugovaraju. Njime se uglavnom vrši prijevoz robe, a povremeno i putnika. (http://www.pfri.uniri.hr/~brcic/downloads/IMT_Predavanje_V.pdf 12.12.2017.)

Dakle, cestovni promet je prometna grana koja obavlja prijevoz ljudi i robe cestovnim vozilima. Pješački, zaprežni, a u znatnoj mjeri i biciklistički promet, izgubio je značenje koje je nekoć imao u međumjesnom cestovnom prometu. U naseljima u kojima se putnički tračnički promet miješa s prometom cestovnih vozila, i tračnički se promet u određenom smislu smatra cestovnim. Najveći dio cestovnog prometa obavlja se, neovisno o ostalim prometnim granama, po široko razgranatoj cestovnoj mreži. No neke se od tih prometnih grana često služe cestovnim prometom u početnim i završnim fazama prijevoznoga procesa, npr. prijevoz putnika do zračne luke u okviru zračnog prometa (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> 13.12.2017).

Određena obilježja kod cestovnog prometa obuhvaćaju širok radijus djelovanja koji omogućava prijevoz od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje. Posjeduje vrlo veliku mobilnost, omogućuje brzi prijevoz putnika na kratkim i srednjim udaljenostima, potrošnja goriva po jedinici proizvoda vrlo je velika, pri prijevozu na duljim relacijama ima visoku cijenu prijevoza i omogućava različite vrste prijevoza jer posjeduje specijalna vozila. Što se tiče održavanja sredstava prijevoza i prijenosa u cestovnom prometu vozila za realizaciju prijevoznog procesa moraju biti ispravna, a njihova ispravnost se postiže pravilnom eksploatacijom i održavanjem. Održavanje cestovnih vozila obuhvaća osnove prijevoza i prijenosa te niz radnji koje se odnose na periodične preglede i popravke vozila. Cesta kao izgrađeni objekt podložna je trošenju i to zbog klimatskih elemenata i uvjeta eksploatacije, zbog toga je cestu potrebno održavati kako bi zaštitili konstrukciju ceste od oštećenja. Održavanje cesta može biti tekuće (redovno), veliki popravci i obnova ceste (rekonstrukcija).

2.2. Razvijenost cestovnog prometa

Stupanj razvijenosti cestovnoga prometa često se izražava jednostavnim pokazateljima stupanj automobilizacije (omjer broja osobnih motornih vozila i broja stanovnika), stupanj motorizacije (omjer broja određenog skupa cestovnih motornih vozila i broja stanovnika) i stupanj mobilnosti (prosječan godišnji broj putovanja određenom vrstom vozila po stanovniku). Takvi pokazatelji, međutim, ne mogu u potpunosti izraziti svu složenost prometnih pojava i složene odnose između cestovnoga prometa, gospodarstva i prostornih osobitosti promatranih sredina. U SAD-u, Kanadi i Australiji povećanje cestovnoga motornog prometa već je 1950. dovelo do prvih pojava širenja individualnog stanovanja u prigradske prostore, uzrokujući razvojno zaostajanje, pa i propadanje središnjih gradskih prostora te degradaciju prirodnog okoliša. U Zapadnoj Europi i Japanu slični razvojni procesi započeli su 1980-ih (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> 15.12.2017) .

Cestovni motorni promet razvio se zahvaljujući mogućnosti da stigne i do najudaljenijih i najmanjih područja i naselja. Gusta cestovna mreža i male, ali mnogobrojne prijevozne jedinice, prilagođene prijevozu putnika i tereta, omogućuju tzv. prijevoz od vrata do vrata u željeno vrijeme te brzinom, cijenom i kvalitetom koje odgovaraju korisnicima. Mogućnost uporabe, pa i posjedovanje automobila, odražavaju način života suvremenog čovjeka, koji uz slobodu kretanja snosi i s tim povezane troškove. S povećanjem stupnja motorizacije i uporabe automobila rastu i društveni troškovi cestovnog prometa (degradacija okoliša, žrtve prometnih nesreća i dr.). Smanjenje prometa, osobito automobilskog, jedan je od načina postizanja održivoga razvitka. U tu je svrhu u najrazvijenijim zemljama ulaganje u nove ceste manje poželjan način rješavanja prometnih problema, a sve važnijim postaje upravljanje prometom i prometnom potražnjom te primjena novih tehnologija koje će smanjiti štetne utjecaje automobilskoga prometa. Veliki se naponi ulažu i u istraživanje novih tehnoloških rješenja cestovnih vozila. Prema Baričeviću, cestovni promet u funkciji je broja stanovnika, njegova sastava te dostignutoga stupnja razvitka, a, s druge strane, utječe na mobilnost stanovništva, kao i cjelokupan gospodarski i društveni razvitak prostora u kojem egzistira (Baričević, 2001;13).

2.3. Cestovni promet u Hrvatskoj

Ako se pogleda povijesni razvoj cestovnog prometa u Hrvatskoj koja je na kraju II. Svjetskog rata imala 968 osobnih automobila, 1482 kamiona, 159 autobusa i 1238 motocikala. Broj automobila povećao se do 1955. godine na 3199, a krajem 1965. već je bilo 46 438 osobnih automobila (92 stanovnika na jedan automobil), 16 253 teretna vozila, 1949 autobusa, 36 611 motocikala i 12 284 ostala vozila.

Tablica 1. Povijesni pregled broja automobila u Hrvatskoj

	Broj automobila
1945.	968
1955	3 199
1965.	46 438
1990.	795,410
2011.	1,474,495

Izvor: (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> 15.12.2017.).

Završetkom modernizacije glavnih cesta, gustoće domaćega prometa i povećanog turističkog i prolaznog prometa, godina 1965. označila je početak razdoblja prevage cestovnog motornog prometa. Već su te godine u međugradskom putničkom prometu autobusi ostvarivali veći prijevozni učinak, mjeren putničkim kilometrima, nego željeznica, a u teretnom je prometu, mjerenom tonskim kilometrima, udio cestovnog prometa bio 33%, željezničkog 56%, a riječnog 11%.

U ratnim je okolnostima (1991.) cestovni promet, u usporedbi s prometom 1990., bio manji 40%. Broj cestovnih motornih vozila se znatno povećava pa je tako u Hrvatskoj prema podacima iz 1995. godine ukupan broj registriranih motornih vozila je 1 230 000., Hrvatska je 2009. godine imala 1 533 000 registriranih osobnih automobila (346 vozila na 1000 stanovnika), 5100 autobusa, 184 000 motocikala i 164 800 teretnih vozila. (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> 13.12.2017.).

Nagli razvoj motorizacije u svijetu uvjetovao je i ubrzani razvoj prometa, posebno cestovnog. Broj ukupno registriranih cestovnih vozila u Republici Hrvatskoj u 2016. godini iznosio je 2 035 350 (<https://www.dzs.hr> 14.12.2017). Sve to dovodi do neželjenih posljedica, a to je ponajprije zagušenje cestovne mreže velikim brojem cestovnih vozila.

2.4. Unutarnji promet

Prema području na kojem se promet odvija razlikuje se međunarodni promet i unutarnji (domaći) promet (Čavrak, 2015;10). Unutarnji promet se odvija po uvjetima domaćih zakona. Prijevoz u cestovnom prometu je svaki prijevoz putnika ili tereta, uključujući i vožnju praznog ili nenatovarenog vozila. Prijevoz u unutarnjem cestovnom prometu je prijevoz na teritoriju Republike Hrvatske. Prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu obavlja se kao javni linijski prijevoz, posebni linijski prijevoz, povremeni prijevoz, autotaksi prijevoz i kao posebni oblik prijevoza. (Zakon o prijevozu u cestovnom prometu, NN 82/13).

Slika 3. Prikaz autocesta i državnih cesta u Hrvatskoj

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_01_1_32.html (17.12.2017)

Na slici br. 3. prikazana je cestovna mreža u Republici Hrvatskoj, duga je 26.953,00 km i sastoji se od 1.419,50 km autocesta, 7.097,70 km državnih cesta, 9.498,50 km županijskih cesta i 8.937,30 km lokalnih cesta. Promatrajući uklopljenost hrvatske cestovne mreže u međunarodni promet, može se zaključiti da Republika Hrvatska ima uspostavljenu osnovnu cestovnu. Može se reći da je Republika Hrvatska, u kontekstu međunarodnih cestovnih veza, vrlo blizu visokim europskim standardima.

Razina razvijenosti cesta i autocesta ostvarena u proteklom desetljeću nameće nov pristup razvoju u tome segmentu. Republika Hrvatska je u proteklih deset godina intenzivirala svoju politiku cestovnog razvoja te ju je u idućem razdoblju potrebno usporiti da bi se maksimizirao proces racionalizacije u gradnji i razvoju cestovne mreže. Daljnji razvoj cestovne mreže nalaže potrebu za određivanjem prioriteta u smislu isplativosti izvedbe dionica u skladu s prijevoznim potrebama.

Potrebno je usmjeriti na postizanje visokog standarda redovitog održavanja, čime bi se zajamčila sukladnost osnovne cestovne mreže s postojećim prijevoznim normama, kao i dovršetak nužno potrebne već planirane mreže autocesta i brzih cesta. Daljnji razvoj cestovne mreže u Republici Hrvatskoj treba se temeljiti na konceptu funkcionalnih regija (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> 13.12.2017).

2.5. Granični promet

Granični prijelaz je mjesto namijenjeno prijelazu državne granice. Granični prijelazi su međunarodni, međudržavni ili pogranični, a mogu biti cestovni, željeznički, zračni, pomorski ili riječni. Granični prijelazi za međunarodni promet namijenjeni su graničnom prometu građana Republike Hrvatske i građana drugih zemalja. Granični prijelazi za međudržavni promet namijenjeni su graničnom prometu građana Republike Hrvatske i građana susjednih zemalja. Granični prijelazi za pogranični promet namijenjeni su graničnom prometu građana određenog područja Republike Hrvatske i određenog područja susjedne zemlje prema međunarodnom sporazumu. (www.dzs.hr 12.12.2017).

Slika 4. Granični promet

Izvor: (<http://www.hak.hr/> 16.12.2017.)

Granični prijelazi određuju se kao:

1. stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama,
2. stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba,
3. stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika,

4. stalni granični prijelazi za pogranični promet,
5. sezonski granični prijelazi za međunarodni promet putnika.

Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama su prijelazi na kojima se neprekidno obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, a poslovi iz nadležnosti veterinarske, fitosanitarne, sanitarne i prometne inspekcije u skladu s odgovarajućim zakonom i međunarodnim ugovorima. Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba bez inspekcijskih službi su prijelazi na kojima se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine. Preko ovih graničnih prijelaza mogu se uvoziti, izvoziti ili provoziti vrste roba koje ne podliježu inspekcijskom pregledu na granici ili je njihov promet reguliran posebnim propisom.

Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika su prijelazi na kojima se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, otvoreni za međunarodni putnički promet. Stalni granični prijelazi za pogranični promet su prijelazi određeni za prelazak državne granice sukladno pravilima režima pograničnog prometa utvrđenog sporazumom o pograničnom prometu sa susjednom državom. Sukladno pravilima režima pograničnog prometa stanovnici pograničnog područja mogu prelaziti državnu granicu i preko drugih graničnih prijelaza.

Sezonski granični prijelazi za međunarodni promet putnika su prijelazi na kojima se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, otvoreni za međunarodni putnički promet. Ovi prijelazi otvaraju se za promet u razdoblju od 1. travnja do 31. listopada svake kalendarske godine, osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Ukoliko u kalendarskoj godini uskrсни blagdani započnu prije 1. travnja, sezonski granični prijelazi otvaraju se za promet sedam dana prije početka blagdana. Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama u cestovnom prometu su Stara Gradiška, Nova Sela (Uredba o graničnim prijelazima Republike Hrvatske NN 79/2013).

Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu su: Županja, Gunja, Slavonski Šamac, Slavonski Brod, Jasenovac, Maljevac, Ličko Petrovo Selo, Strmica, Kamensko, Vinjani Gornji, Vinjani Donji, Gornji Brgat, Klek i Zaton Doli.

Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba su granični prijelazi na kojima je, sukladno zakonodavstvu ugovornih stranaka, dopušten promet namirnica koje podliježe kontroli usklađenosti s tržišnim standardima i utvrđivanju zdravstvene ispravnosti prilikom prijevoza preko zajedničke državne granice (Uredba o graničnim prijelazima Republike Hrvatske, NN 79/2013).

Tablica 2. Granični prijelazi Republike Hrvatske na granici s Bosnom i Hercegovinom

Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspekcijskim službama u cestovnom prometu	Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu	Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu
--	---	--

Stara Gradiška, Nova Sela.	Županja, Gunja, Slavonski Šamac, Slavonski Brod, Jasenovac, Maljevac, Ličko Petrovo Selo, Strmica, Kamensko, Vinjani Gornji, Vinjani Donji, Gornji Brgat, Klek, Zaton Doli.	Hrvatska Kostajnica, Užljebić, Aržano, Orah, Čepikuće, Prud, Metković, Mali Prolog, Dvor.
-------------------------------	--	--

Izvor: Uredba o graničnim prijelazima Republike Hrvatske NN 79/2013

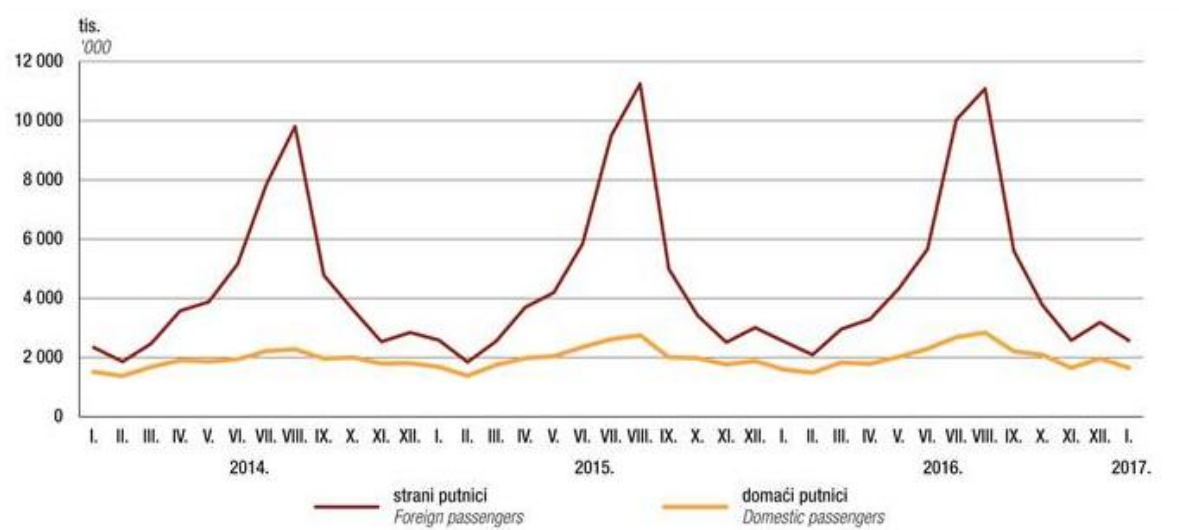
3. ANALIZA PUTNIČKOG PROMETA U RH

Podaci o graničnom prometu obuhvaćaju sva cestovna motorna vozila, putnike i robu koji su prešli granicu i ušli u Republiku Hrvatsku odnosno izišli iz Republike Hrvatske. Teretna cestovna motorna vozila razvrstavaju se prema zemlji u kojoj su registrirana te se zasebno prate vozila s robom u uvozu odnosno izvozu, a zasebno vozila s robom u tranzitu kroz našu zemlju. Podaci o ulazu i izlazu osobnih vozila, autobusa te putnika u njima uključuju vozila i putnike u tranzitu kroz našu zemlju. Putnička motorna vozila razvrstavaju se na domaća i strana prema zemlji u kojoj su registrirana. Putnici se bilježe prema državljanstvu na domaće i strane. Putnici u pograničnom prometu uključeni su u ukupan obuhvat. U obuhvat istraživanja o graničnom prometu teretnih motornih vozila uključeni su svi cestovni granični prijelazi na kojima postoji carinska ispostava (www.dzs.hr 16.12.2017).

3.1. Podaci o graničnim prijelazima u HR

Pristupanje schengenskom području strateški je cilj Republike Hrvatske nakon pristupanja Europskoj uniji. Uklanjanje uskih grla na graničnim prijelazima poseban je izazov za Republiku Hrvatsku od njenog pristupa Europskoj uniji što će, s jedne strane, značiti smanjenje broja trenutno važećih graničnih prijelaza prema zemljama Unije, ali, s druge strane, povećati važnost graničnih prijelaza sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom te Crnom Gorom. Usklađivanje tehničkih standarda u različitim sektorima i pojednostavljenje postupaka na graničnim prijelazima sa šengenskim i nešengenskim zemljama primjeri su zadataka koje treba poduzeti. Kako bi se utvrdila uska grla i predložila rješenja, potrebne su posebne studije u svakom sektoru.

Na slici br. 5. prikazan je ukupni promet putnika na graničnim prijelazima. U obuhvat istraživanja uključeni su svi cestovni granični prijelazi. Ukupan granični promet putnika na ulazu u Republiku Hrvatsku u siječnju 2017. iznosi 4,2 milijuna, što je za 2,1% više u odnosu na siječanj 2016., kada je ušlo 4,1 milijun putnika. Ulazak domaćih putnika porastao je za 3,6%, a stranih putnika za 1,2% u odnosu na siječanj 2016. U siječnju 2017. ulazak putničkih vozila u cestovnome graničnom prometu pao je za 0,1%. Od toga je ulazak osobnih vozila pao za 0,2%, a ulazak autobusa je porastao za 8,8% u odnosu na siječanj prethodne godine.

Slika 5. Ulazak putnika u graničnom prometu od siječnja 2014. do siječnja 2017.

Izvor: (https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/05-01-02_01_2017.htm 17.12.2017.)

Od ukupnog ulaska putnika, na cestovnim graničnim prijelazima preko hrvatsko-slovenske granice ušlo je 1,9 milijuna putnika, što je za 4,5% više nego u siječnju 2016., te 1,6 milijuna preko hrvatsko-bosanskohercegovačke granice, što je za 6,3% više nego u siječnju 2016. Cestovni granični prijelazi s većim brojem ulazaka stranih putnika u Republiku Hrvatsku u siječnju 2017. koji pokazuju porast u odnosu na isti mjesec prošle godine jesu: Bregana (7,4%), Macelj (6,6%) i Plovanija (10,2%).

Tablica 3. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila i putnika

	Ulazak						Izlazak					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Putnička vozila	21 759	21 587	20 603	21053	21938	23112	21 598	21 394	20 577	20978	21780	23051
Osobna vozila	21 486	21 314	20 338	20775	2164	22810	21 327	21 123	20 307	20691	21486	22751
Autobus	273	272	265	278	298	301	271	272	270	287	294	300
Putnici	66 743	66 040	61 667	63522	68495	74986	65 682	64 986	60 965	63258	67817	73901

Izvor www.dzs.hr.16.12.2017.

Tablica 4. Cestovni granični promet putnika prema smjerovima kretanja u 2015.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Preko hrvatsko-slovenske granice	30 821 310	32 415 504	31 809 308	32 107 769	34 364 224	38 435 915
	30 513 523	32 192 091	31 706 743	32 447 518	34 319 884	38 471 041
Preko hrvatsko-mađarske granice	2 158 631	2 456 386	2 157 229	2 278 593	2 459 562	3 044 067
	2 323 940	2 553 621	2 243 104	2 263 736	2 501 367	2 940 220
Preko hrvatsko-bosanskohercegovačke granice	26 964 085	24 091 667	21 234 434	21 829 461	23 930 272	25 371 506
	26 439 949	23 851 845	21 295 505	21 736 268	23 276 857	24 713 847

Preko hrvatsko-srpske granice	5 723 929	5 757 377	5 350 548	5 874 866	6 454 375	6 737 375
	5 447 244	5 249 606	4 776 960	5 567 535	6 494 387	6 541 640
Preko hrvatsko-crnogorske granice	1 074 723	1 318 609	1 115 737	1 431 114	1 286 931	1 223 506
	957 735	1 138 686	942 221	1 243 255	1 224 250	1 234 184

Izvor www.dzs.hr.16.12.2017.

Prema prikazanim podacima u tablici br. 4. vidljivo je kako je najviše putnika ušlo i izašlo preko graničnih prijelaza hrvatsko-slovenske granice. Zatim je najveći broj putnika ušlo preko hrvatsko-bosanskohercegovačke granice u svih šest promatranih godina.

3.2. Podaci o graničnim prijelazima u Ličko-senjskoj županiji

Ličko-senjska županija smještena je između Primorsko-goranske županije na sjeverozapadu, Karlovačke županije na sjeveru, Zadarske županije na jugu i jugoistoku te Bosne i Hercegovine na istoku. Ima središnji geografski položaj i važno spojno značenje unutar prostora Republike Hrvatske. Po površini teritorija među županijama u Republici Hrvatskoj, najveća je županija sa 5.350,50 km² i obuhvaća 9,46% državnog teritorija. Prostire se isključivo u većem dijelu ličkog zaleđa te obuhvaća veći dio planine Velebit i njegovo Senjsko-karlobaško priobalje i sjeverozapadni dio najbližeg otoka Paga. Županiji pripada i dio teritorijalnog mora (596,63 km² ili 1,9% hrvatskog morskog akvatorija), što ne povećava samo njegovu površinu, nego i značenje, te sa 2,29 km² površine otoka čini 0,07% površine svih otoka Hrvatske (<http://www.licko-senjska.hr/index.php/ozupaniji/opci-podatci> 17.12.2017)

Slika 6. Ličko-senjska županija

Izvor: (<http://www.licko-senjska.hr/> 17.12.2017)

U Ličko-senjskoj i Primorsko-goranskoj županiji kvalitetnijoj cestovnoj mreži prepreka su morfologija terena te postojeće županijske i lokalne ceste koje nisu prikladne za potrebe javnog prijevoza (neodgovarajuće geometrijske karakteristike, nepostojanje

autobusnih kolodvora itd.). Teritorij u širem smislu je geografski prostor određen prirodnim svojstvima ili u užem (političko-administrativnom) smislu, zemlja obuhvaćena postavljenim upravnim granicama. Iz temeljne definicije prometa (premještanje ljudi, dobara, vijesti iz jednog u drugo mjesto) proizlazi da je teritorij (prostor) u samoj biti prometa. Odnos prometa i prostora je najvažniji odnos jer promet premještajući ljude, dobra, vijesti, informacije i energiju s jednog mjesta na drugo mjesto predstavlja uvjet proizvodnje ali i uvjet funkcioniranja prostora. Prostor ili teritorij, shvaćen kao gospodarski ambijent, predstavlja uvjet postojanja čimbenika proizvodnje (rad, kapital, zemlja) koji su ujedno i predmetom prometovanja, a u prostoru ih nalazimo u različitim pojavnim oblicima kao: prirodna dobra (sirovine), stanovništvo (rad, potrošnja) ili proizvedena dobra (robe) (Čavrak, 2015; 13).

Policijska uprava ličko senjska pokriva državnu granicu u dužini od 92 km s dva granična prijelaza:

- međunarodni cestovni granični prijelaz Ličko Petrovo Selo na području policijske postaje Korenica i
- međunarodni cestovni granični prijelaz Užljebić na području policijske postaje Donji Lapac.

Godišnje preko 1,5 milijuna putnika pređe preko ovih prijelaza.

3.3. Cestovni granični promet na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo

Sjeveroistočnim rubnim područjem Policijske postaje Korenica proteže se državna granica sa Republikom Bosnom i Hercegovinom u dužini od 33 km u sklopu koje egzistira Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu Ličko Petrovo Selo.

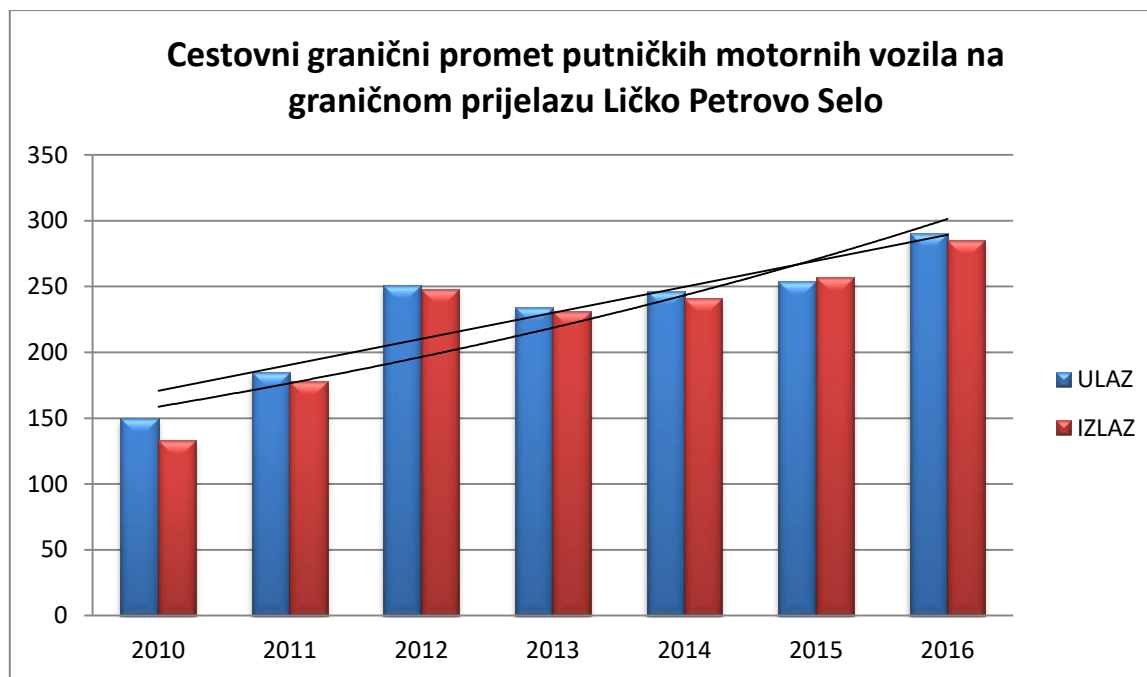
Slika 7. Granični prijelaz Ličko Petrovo Selo

Izvor: (<https://www.lika-online.com/oni-cuvaju-nasu-granicu/> 12.12.2017.)

Kroz postajno područje Policijske postaje Korenica prolaze važni državni pravci pa tako Državna cesta broj 1 koja povezuje Zagreb sa jugom Hrvatske, zatim Državna cesta broj 504 i 217 koje povezuju Državnu cestu broj 1 sa graničnim prijelazom, odnosno pravci prema Bosni i Hercegovini te Državna cesta broj 52 i Državna cesta broj 25 koje povezuju Državnu cestu broj 1 sa gradovima Gospić i Otočac te autocestom A1 (<http://licko-senjska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14581> 17.12.2017)

Pregledom i analizom prikupljenih podataka vezanih uz cestovni granični promet putničkih vozila provedena je na temelju podataka preuzetih s internet stranica Državnog zavoda za statistiku za razdoblje od 2010.-2016. godine.

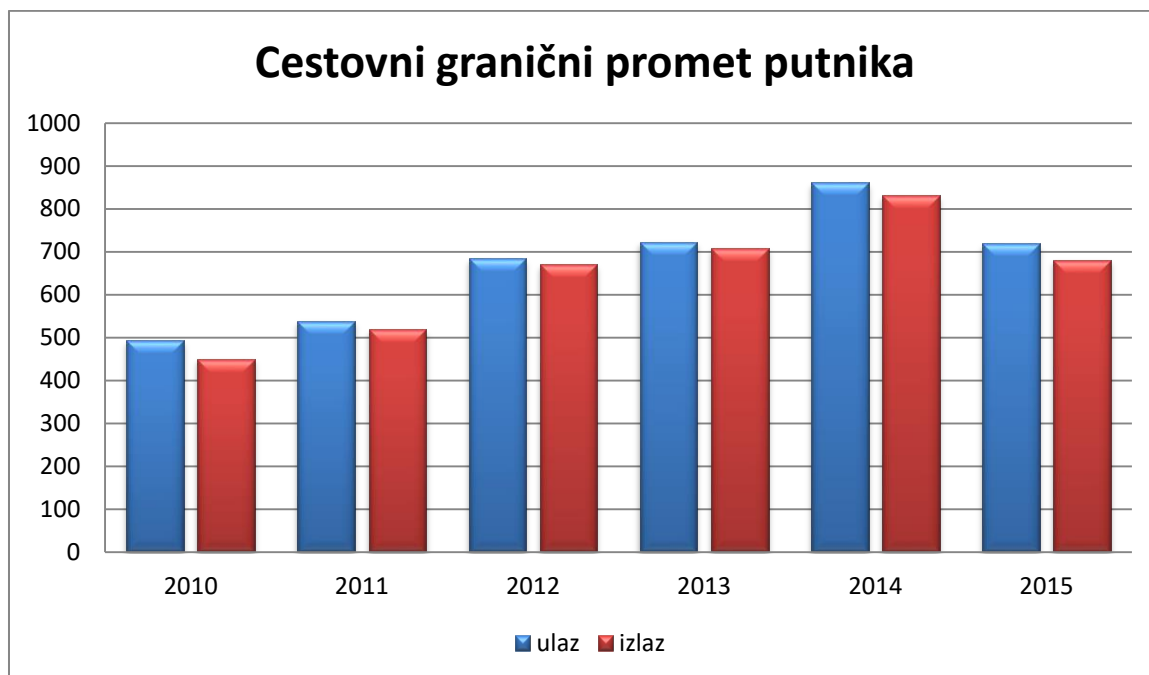
Grafikon 1. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Ličko Petrovo selo

Izvor: izrada autora

Iz grafikona br 1. je vidljivo kako je promet putničkih vozila u konstantnom porastu na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo. Tako je 2013. godine broj putničkih vozila iznosio 234 432 pri ulazu, a izlaz 231 402 dok je 2016. godine bilo 290 849 vozila, a na izlazu 285 004 putničkih motornih vozila. U promatranom razdoblju od 2010.-2016. godine ukupni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo prosječno se godišnje povećao za 11,61 %.

Grafikon 2. Cestovni granični promet putnika na graničnom prijelazu Ličko Petrovo selo

Izvor: izrada autora

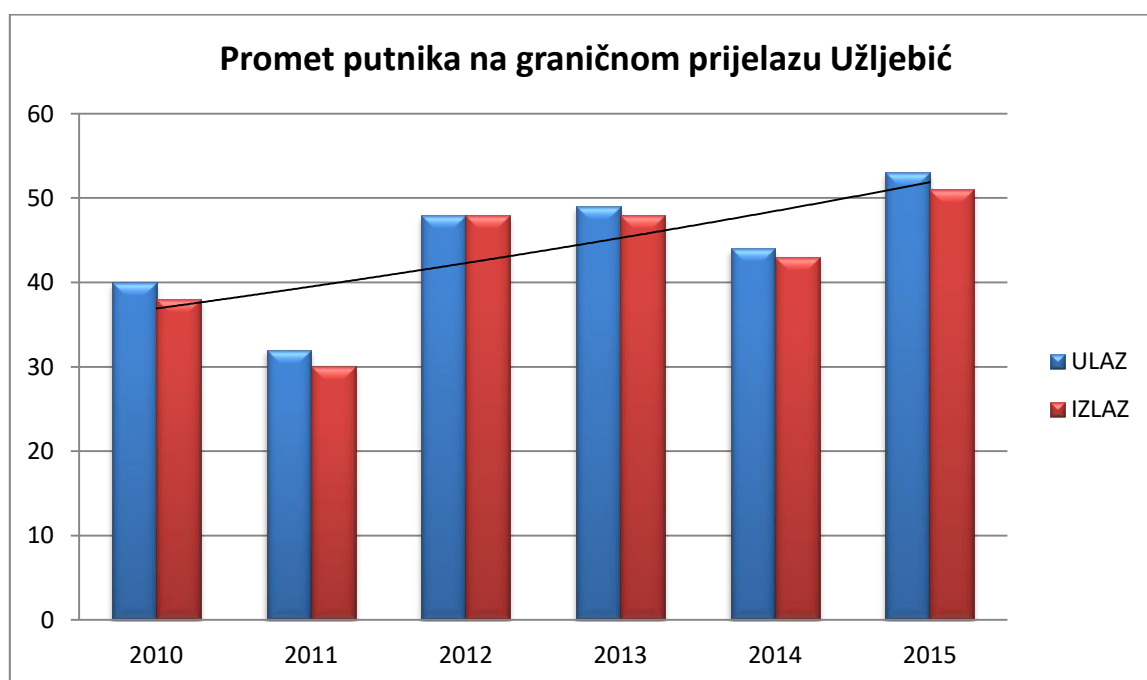
Prema podacima u grafikonu 2. Prikazano je kako je najveći broj putnika bio 2014. godine, kada je ušlo 861 187 putnika, a izašlo 832 523 putnika. Dok je 2015. godine ušlo 720 864, a izašlo 681 414 putnika. U promatranom razdoblju od 2010.-2015. godine ukupni granični promet putnika na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo prosječno se godišnje povećavao za 7,82 %, osim 2015. godine kada se bilježi pad prometa za 1,98 %.

3.4. Cestovni granični promet na graničnom prijelazu Užljebić

Granični prijelaz Užljebić pod nadzorom je policijske postaje Donji Lapac. Postaja pokriva područje od 354,20 km², a nalazi se u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske u sastavu Policijske uprave ličko-senjske i to u njezinom istočnom dijelu. Lokalno stanovništvo živi u osamnaest raspršenih naselja bez znatne koncentracije stanovništva.

Od značajnijih cestovnih pravaca kroz područje prolazi DC-218 (MCGP Užljebić – D. Lapac – Srb), a ukupna dužina državnih cesta iznosi 48,430 km, županijskih cesta 38 km, lokalnih cesta 73,200 km. Također ova policijska postaja pokriva 54 km državne granice prema Bosni i Hercegovini, od čega se oko 37,9 km odnosi na kopnenu granicu i oko 17 km granice na rijeci Uni. Kroz područje uz državnu granicu prolazi i željeznička pruga tzv. „Unska pruga“ Bihać – Knin, koja još zbog devastacije tijekom i nakon Domovinskog rata nije u funkciji. Na postajnom području na DC-218 u pravcu Bihaća (BiH) nalazi se Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu Užljebić. Postaja teritorijalno graniči s Policijskom postajom Korenica, Policijskom upravom zadarskom, Policijskom postajom Gračac i Policijskom postajom Donji Srb, te sa Republikom Bosnom i Hercegovinom.

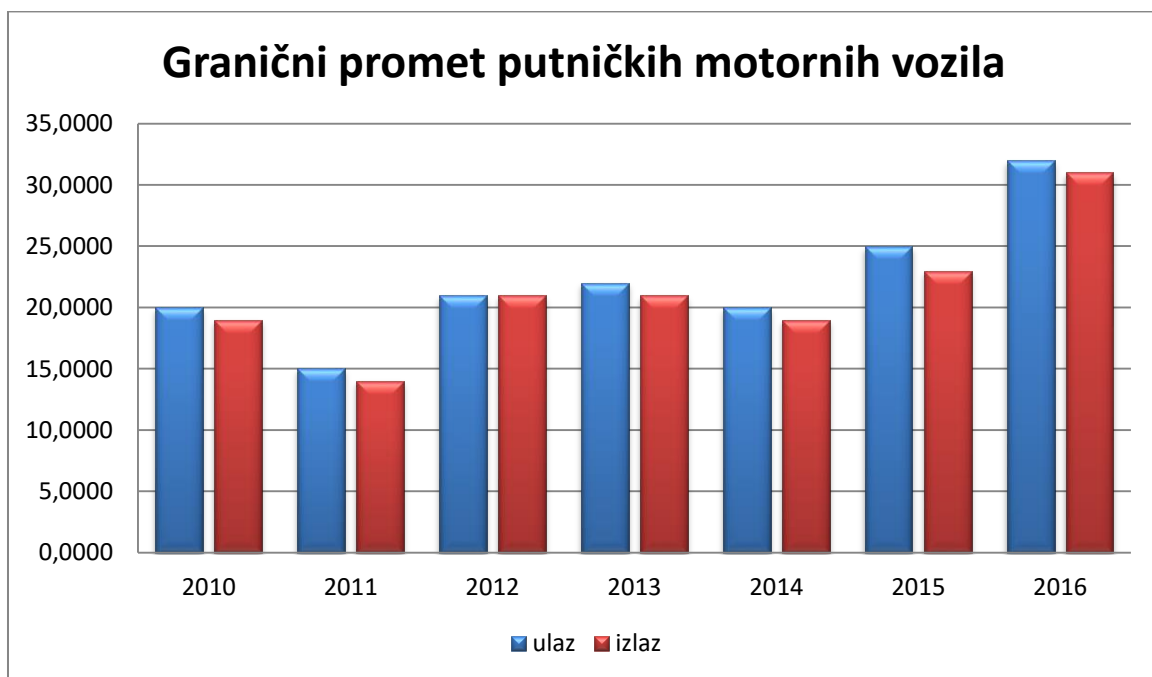
Grafikon 3. Cestovni granični promet putnika na graničnom prijelazu Granični prijelaz Užljebić

Izvor: izrada autora

Granični prijelaz Užljebić je stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu. Prema podacima koji su prikazani u grafikonu broj 4 u 2014. godini je ušlo 44 732 putnika, a izašlo 43 374. Dok je 2015. godine ušlo 53 293 a 51 196 je izašlo putnika. Tijekom 2016. godine također se bilježi rast broja putnika koji su uzašli i izašli na graničnom prijelazu Užljebić. U promatranom razdoblju 2010. -2015. godine ukupni granični promet putnika na graničnom prijelazu Užljebić povećao je 5,78 %.

Grafikon 4. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Užljebić

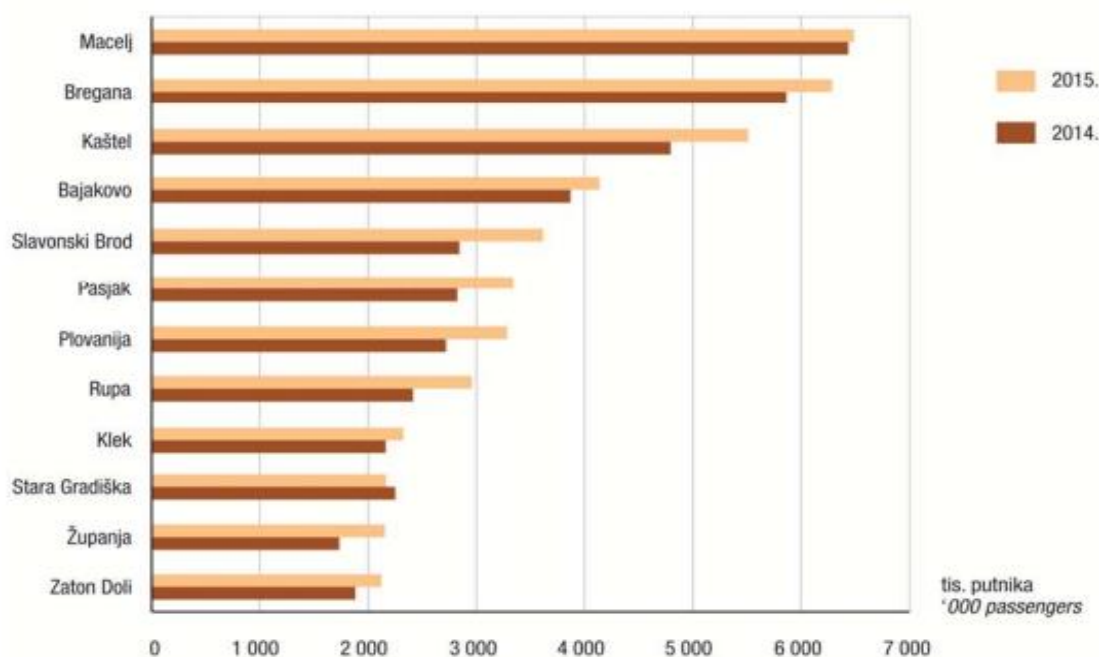
Izvor: izrada autora

Prema podacima iz grafikona br. 4 vidljivo je kako se na graničnom prijelazu u promatranom razdoblju od 2010.-2016. bilježi rast prometa putničkih motornih vozila. Tako je 2013. godine zabilježen ulaz 22 096 putničkih motornog vozila te 21 960 na izlazu. Značajni rast prometa putničkih motornih vozila bilježi se 2016. godine kada je na ulazu bilo 32 216, a na izlazu 31 447 motornih putničkih vozila. U promatranom razdoblju 2010.-2016. godine ukupni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Užljebić povećao je za 8,15 %

3.5. Usporedba graničnog prometa u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska sa Slovenijom ima ukupno 24 međunarodna granična prijelaza, od čega su najprometniji je na Bregani, Macelju, Pasjaku, što je prikazano na grafikonu br. 5. Na navedenim graničnim prijelazima ide glavina putničkog cestovnog prometa između dvije zemlje. No, u blizini tih velikih postoje i mali prijelazi poput Harmice i Naselja kod Bregane, na kojima su gužve znatno manje. Isto tako, između Hrvatske i Slovenije postoji i 27 stalnih graničnih prijelaza za pogranični promet koje uz nositelje pogranične propusnice mogu prelaziti i svi drugi državljani Europske unije. Preko graničnih prilaza sa Slovenijom stvaraju se velike gužve posebno tijekom turističke sezone kada je višestruko povećan promet putnika. S Bosnom i Hercegovinom ima 25 stalnih međunarodnih graničnih prijelaza za putnike (i još 20 pograničnih), s Crnom Gorom dva, s Mađarskom 12, a sa Srbijom 8 graničnih prijelaza (www.dzs, 15.12.2017).

Grafikon 5. Granični prijelazi s najvećim brojem putnika u RH 2014. i 2015. godine

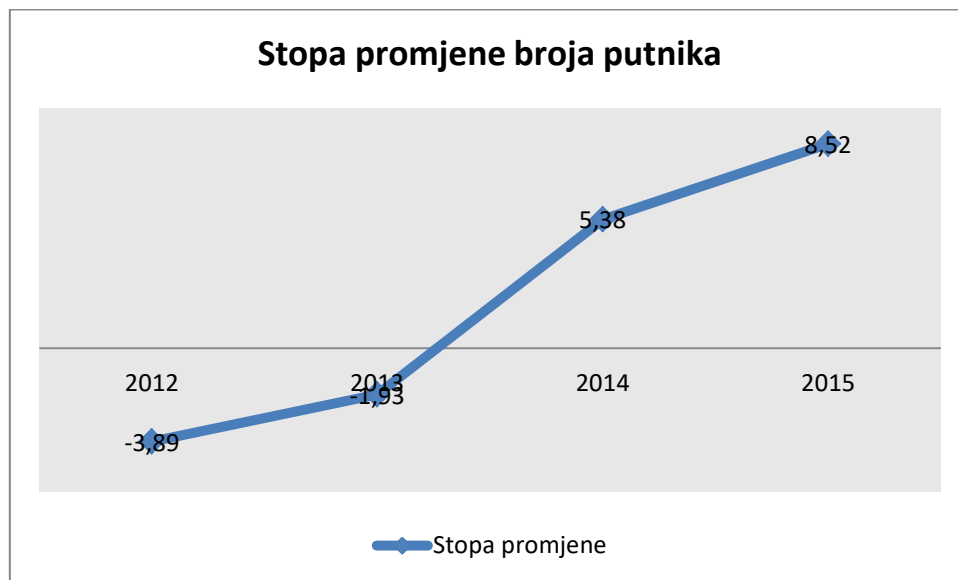

Izvor: www.dzs.hr 15.12.2017.

Granični prijelazi u RH bilježe veći broj stranih putnika nego domaćih, što ima utjecaj turistička sezona.

Ako se pogleda usporedno promet cestovnih motornih putničkih vozila u Ličko-senjskoj županiji i ukupan promet cestovnih motornih vozila u Republici Hrvatskoj može se reći kako se na obje strane bilježi rast broja prometa i vozila i putnika. Granični prijelazi Ličko-senjske županije su manji granični prijelazi, ali isto tako imaju svoj veliki doprinos posebno u smislu turizma. Kako je već ranije istaknuto najveći broj cestovnih motornih vozila, odnosno putnika odnosi se na strane državljane.

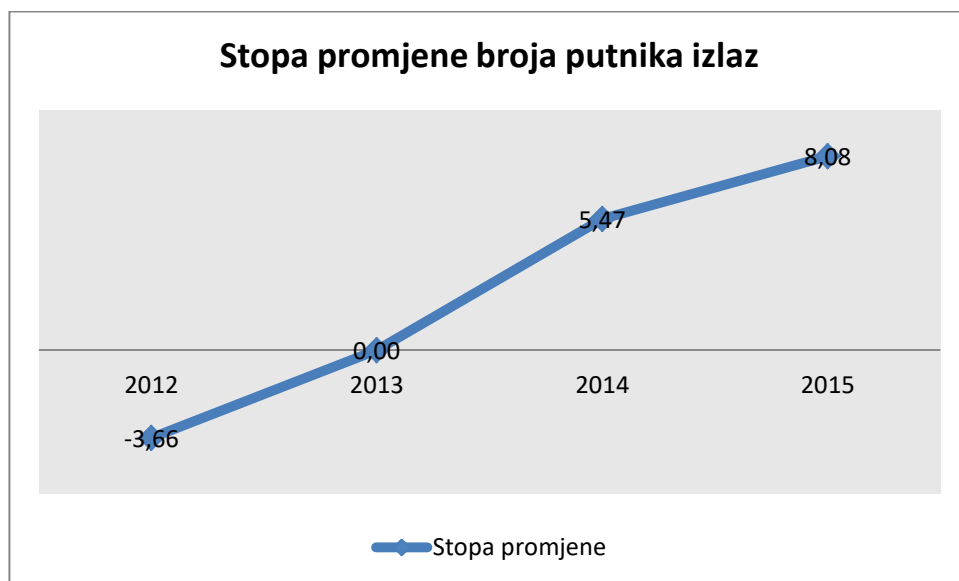
Grafikon 6. Stopa promjene ukupnog broja putnika pri ulazu na graničnim prijelazima u RH u periodu 2011-2015. Godine

Izvor: izrada autora.

Na grafikonu br. 6. prikazan je ulaz ukupnog broja putnika na graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj. Kako je vidljivo broj putnika se povećava 2014. godine kada je stopa promjene iznosila 5,38%, a 2015. godine 8,52 %.

Grafikon 7. Stopa promjene ukupnog broja putnika pri izlazu na graničnim prijelazima u RH u periodu 2011.-2015. godine

Izvor: izrada autora

Prema podacima iz grafikona br. 6. stopa promjene ukupnog broja putnika 2012. godine je bila u padu od 3,66%, dok je 2014. godine porast broja putnika 5,47%, a 2015. godine 8,08%. dostupni podaci za 2016. godinu kada je vidljiv rast graničnog prometa. No, granični promet putnika u u razdoblju od siječnja do lipnja 2017. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine bilježi pad u ulazu putnika u Hrvatsku za 15,7 posto, a u izlazu iz Hrvatske za 16,4 posto, ponajprije zbog pada u cestovnom graničnom prometu, pokazuju podaci Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr, 17.12.2017).

U prvoj polovici 2017. godine godine tako je preko državnih granica u Hrvatsku ušlo 27,17 milijuna putnika ili oko pet milijuna manje nego u prvih šest mjeseci prošle godine, dok je preko granica iz Hrvatske izašlo ukupno 26,7 milijuna putnika, što je za 4,6 milijuna manje prema istom razdoblju lani. Najveći dio putnika u tom razdoblju u Hrvatsku je ušao cestovnim putem, njih 25,6 milijuna, a cestovnim graničnim prometom je i iz zemlje izašao najveći broj putnika, odnosno 25,3 milijuna. No, u odnosu na prošlu godinu cestovni granični putnički promet u padu je u ulazu u Hrvatsku za 16,4 posto, a u izlazu za 15,4 posto. Podaci DZS-a pokazuju i da je najintenzivniji cestovni putnički promet u prvom polugodištu bio na granicama Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom te Slovenijom. Naime, u tom je razdoblju cestama kroz hrvatsko-bosanskohercegovačke granice u Hrvatsku ušlo 12,28 milijuna

putnika, dok ih je preko tih granica iz zemlje izašlo 12 milijuna. Preko granica sa Slovenijom je istovremeno u zemlju ušlo 9,8 milijuna, a iz zemlje izašlo 10 milijuna putnika.

Ipak, u usporedbi s prvom polovicom 2017. godine cestovni granični promet na granicama s BiH u padu je za 10,4 posto u ulazu te za 8,7 posto na izlazu iz Hrvatske, dok pad prometa na granicama sa Slovenijom iznosi 25,5 posto na ulazu te 23,1 posto na izlazu iz zemlje (www.dzs.hr, 17.12.2017.).

4. ZAKLJUČAK

Na kraju završnog rada se može zaključiti kako se u Republici Hrvatskoj konstantno bilježi veći cestovni promet putničkih motornih vozila i putnika. Razlog tome je zasigurno sve veća popularnost Hrvatske kao turističke destinacije. No, Hrvatska se susreće s brojnim problemima tijekom turističke sezone kada se uslijed velikog priljeva putnika, odnosno vozila dolazi do višesatnih zastoja na granicama. Pristupanje schengenskom području strateški je cilj Republike Hrvatske nakon pristupanja Europskoj uniji. Uklanjanje uskih grla na graničnim prijelazima poseban je izazov za Republiku Hrvatsku od njenog pristupa Europskoj uniji što će, s jedne strane, značiti smanjenje broja trenutno važećih graničnih prijelaza prema zemljama Unije, ali, s druge strane, povećati važnost graničnih prijelaza sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom te Crnom Gorom. Usklađivanje tehničkih standarda u različitim sektorima i pojednostavljenje postupaka na graničnim prijelazima sa šengenskim i nešengenskim zemljama primjeri su zadataka koje treba poduzeti. Kako bi se utvrdila uska grla i predložila rješenja, potrebne su posebne studije u svakom sektoru.

Granični prijelaz Ličko Petrovo Selo koji je pod nadležnosti policijske postaje Korenica je stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu. Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba s inspeksijskim službama su prijelazi na kojima se neprekidno obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, a poslovi iz nadležnosti veterinarske, fitosanitarne, sanitarne i prometne inspekcije u skladu s odgovarajućim zakonom i međunarodnim ugovorima. Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba bez inspeksijskih službi su prijelazi na kojima se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine. Preko ovih graničnih prijelaza mogu se uvoziti, izvoziti ili provoziti vrste roba koje ne podliježu inspeksijskom pregledu na granici ili je njihov promet reguliran posebnim propisom. Prema prikazanim podacima u radu može se zaključiti kako na graničnom prijelazu Ličko Petrovo Selo u prosjeku godišnje uđe i izađe 290 000 automobila, odnosno 800 000 putnika.

Granični prijelaz Užljebić je stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu. Stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika su prijelazi na kojima se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, otvoreni za međunarodni putnički promet. Stalni granični prijelazi za pogranični promet su prijelazi određeni za prelazak

državne granice sukladno pravilima režima pograničnog prometa utvrđenog sporazumom o pograničnom prometu sa susjednom državom. Sukladno pravilima režima pograničnog prometa stanovnici pograničnog područja mogu prelaziti državnu granicu i preko drugih graničnih prijelaza. Na graničnom prijelazu Užljebić prosječno godišnje uđe i izađe 20 000 vozila, osim 2016. godine kada je zabilježeno čak 30 000 vozila. Prosječan ulaz i izlaz putnika na graničnom prijelazu Užljebić je 50 000 putnika.

Posljednji podaci Državnog zavoda za statistiku bilježe da je ukupan granični promet putnika na ulazu u Republiku Hrvatsku u rujnu 2017. iznosio 7,5 milijuna, što je za 4,5% manje u odnosu na rujnu 2016. godine, kada je ušlo 7,8 milijuna putnika. Ulazak domaćih putnika pao je za 5,0%, a stranih putnika za 4,3% u odnosu na rujnu 2016. U rujnu 2017. ulazak putničkih vozila u cestovnome graničnom prometu pao je za 0,5%. Od toga je ulazak osobnih vozila pao za 0,6%, a ulazak autobusa porastao za 3,2% u odnosu na rujnu prethodne godine. Preko hrvatsko-bosanskohercegovačke granice ušla su 2,4 milijuna putnika, što je za 1,1% više nego u rujnu 2016.

Ime i prezime

Juan Vasarić

(potpis studenta)

LITERATURA

Knjige:

1. Baričević, H.: Tehnologija kopnenog prometa, Pomorski fakultet, Rijeka, 2001.
2. Perotić, V i suradnici, Promet i logistika, EDSIPI, Zagreb, 2015.
3. Rajsman, M.: Tehnologija cestovnog prometa, Fakultet prometnih znanosti, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2012.
4. Vurdelja, J.: Tehnologija gradskog prometa III, Fakultet prometnih znanosti, Sveučilište u Zagrebu, 2007.

Internet izvori:

1. Čavrak, V., Ekonomika prometa i promet, <http://vladimir-cavrak.from.hr/wp-content/uploads/2015/09/ekonomika-prometa.pdf>.(15.12.2017)
2. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr. (15.12.2017)
3. <https://www.lika-online.com/oni-cuvaju-nasu-granicu/> (12.12.2017)
4. <http://www.croenergo.eu>(13.12.2017)
5. <http://www.hak.hr/>(16.12.2017)
6. <https://www.prometna-zona.com/pojmovi-cestovnog-prometa> (13.12.2017.)
7. http://www.pfri.uniri.hr/~brcic/downloads/IMT_Predavanje_V.pdf (12.12.2017)
8. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=11341> (13.12.2017).
9. Uredba o graničnim prijelazima Republike Hrvatske NN 79/2013 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_79_1630.html (17.12.2017)
10. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/05-01-02_01_2017.htm (17.12.2017.)

11. <http://www.licko-senjska.hr/index.php/o-zupaniji/opci-podatci> (17.12.2017.)
12. <http://licko-senjska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14581> (17.12.2017)

POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz strukture prometnog sustava s posebnim naglaskom na cestovni transport	4
Slika 2. Cestovni promet	6
Slika 3. Prikaz autocesta i državnih cesta u Hrvatskoj	10
Slika 4. Granični promet	12
Slika 5. Ulazak putnika u graničnom prometu od siječnja 2014. do siječnja 2017.	16
Slika 6. Ličko-senjska županija.....	19
Slika 7. Granični prijelaz Ličko Petrovo Selo	21

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Ličko Petrovo selo	22
Grafikon 2. Cestovni granični promet putnika na graničnom prijelazu Ličko Petrovo selo....	23
Grafikon 3. Cestovni granični promet putnika na graničnom prijelazu Granični prijelaz Užljebić	24
Grafikon 4. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila na graničnom prijelazu Užljebić	25
Grafikon 5. Granični prijelazi s najvećim brojem putnika u RH 2014. i 2015. godine	26
Grafikon 6. Stopa promjene ukupnog broja putnika pri ulazu na graničnim prijelazima u RH u periodu 2011-2015. Godine.....	27
Grafikon 7. Stopa promjene ukupnog broja putnika pri izlazu na graničnim prijelazima u RH u periodu 2011.-2015. godine	28

POPIS TABLICA

Tablica 1. Povijesni pregled broja automobila u Hrvatskoj	9
Tablica 2. Granični prijelazi Republike Hrvatske na granici s Bosnom i Hercegovinom	14
Tablica 3. Cestovni granični promet putničkih motornih vozila i putnika.....	17
Tablica 4. Cestovni granični promet putnika prema smjerovima kretanja u 2015.	17